

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 3113

V razmišljanje

Znane so borbe našega stanu in težkoče s katerimi se je borila naša stanovska organizacija od vseh začetkov svojega obstoja. Za treznega in preudarnega učitelja so jasni in vidni uspehi, ki si jih je priboril naš stan zase in za šolo.

V zadnjih letih se je delo organizacije še izpopolnilo z raznimi vzporednimi in samostojnimi ustanovami, ki imajo na eni strani nalogo postaviti organizaciji krepke gospodarske osnove, na drugi pa razširiti in poglobiti njen delokrog pri nadaljnji vzgoji članstva za čim večjo usposobljenost pri odgovornem poklicnem delu, kakor tudi za uspešnejše vršenje kulturnih in gospodarskih nalog, ki jih naklada nova doba učitelju.

Po zadnjem znižanju prejemkov, ki je zadelo občutno vse državne uslužbenke, naj občutnejše med njimi pa učitelje, so se pojavili po nekaterih naših društvenih glasovih, naj organizacija opusti vse vzporedne posebne kulturne ustanove in odseke ter posveti svoje delo in prizadevanje le gospodarski obrambi svojih članov. To misel jim nareka skrb za znižanje organizacijske proračuna in znižanje članarine, katero članstvo vsled okrnjenih prejemkov težko plačuje.

Ti in enaki glasovi ne prihajajo iz vrst večine, ne iz vrst res zavednih in resnično poštvovalnih organizacijskih članov, ampak so to glasovi iz vrst onih, katerih vezi z organizacijo so navadno prav rahle, ki nimajo globoke stanovske zavesti in smisla za poštvovalnost, ki si te niti ne žele in je ne potrebujejo, saj najdajo te vrste ljudje itak ob vsaki priliki in situaciji svoj oslon, da padejo vedno na mehko. To niso glasovi tovarišev iz oddaljenih, zapuščenih in težkih kmetijskih krajev, kjer najpoštvovalnejše vršijo svoj poklic v trdni zavesti, da je v skupnosti in organizaciji podpora moč. To so navadno glasovi raznih pestovancev, ki še niso okusili trdega dela in žrtvovanja učitelja, zato tudi ne morejo razumeti skrbi in žrtve organizacijskih delavcev (v njih očeh so to egoisti, ki se bore za honorarje).

Pretekli časi so bili trdi za slovensko učiteljstvo, pa bili so kljub vsem težavam lepi, saj ga je vezala resnična stanovska zavest in skupnost. Čim ostrejši je bil boj, čim hujši so bili udarci, tem jačja je bila medsebojna povezanost in poštvovalnost, tem iskrenjeje tovarištvo kljub vsem političnim in gospodarskim pritiskom.

Kljub temu, da je bil učitelj najslabše plačan javni nameščeneec, niste slišali v naši organizaciji glasu proti članarini, niti glasu o begu iz organizacije. Udarci in trpljenje so bile vezi skupnosti in solidarnosti, ki so vedno znova utrjevale in končno utrdile našo organizacijo tako, da prednjači danes vsem ostalim organizacijam v državi.

Ni zadnja zasluga stanovske in organizacijske zavesti slovenskih učiteljev, da smo danes v skupnih vrstah vsi učitelji v državi in z ostalimi organizacijami državnih nameščencev v složnem delu za skupne koristi. Ako bi bili imeli v svojih časih današnje, sicer redke propagatorje za znižanje organizacijskih dajatev, ne vemo kako bi bilo z organizacijsko skupnostjo in našim položajem.

Danes veže vse organizirano učiteljstvo skupna stanovska in povsem nepolitična organizacija, ki se bori nesebično in z vsem poudarkom za zdrav napredek šole in upravičene pravice stanu. Organizacija odklanja vse politične vplive, pa naj prihajajo od zunaj ali pa iz lastnih vrst. Bori se le za zakonitost in pravico, neglede na politično pripadnost posameznikov. Zahteva pa, da so vsi člani prevzeti resnične skupnosti in trdno odločeni deliti z vodstvom organizacije vse dobro pa tudi hudo. Prav v težkih časih potrebuje organizacija medsebojne povezanosti članstva, nepopustljive vztrajnosti zvestobe in podvojene poštvovalnosti. Odklanja vse one, ki trošijo malodušje in predpostavljajo lastne koristi skupnim.

Ponosni smo na številčno moč svoje organizacije, še ponosnejši pa smo na idejno silo, ki je v naših vrstah.

Ni pa glavno število, ideja skupnosti, stanovske zavesti in poštvovalnosti ter odločne vztrajnosti tudi v najhujših prilikah je ona sila, ki je vodila in naj vodi tudi sedaj naše vrste k uspehom. Brez oklevanja in brez olepšav moramo enkrat odločno poudariti, da nam je ljubši odkrit tovariš izven naše organizacije, kakor prikrit nergač in nezadovoljnejši v lastnih vrstah. Želimo odkritih in borbenih kritikov, potrebni so organizaciji. Odklanjamo pa nergače, ki molče kadar je treba govoriti avditoriju, govore pa pred nepoklicanimi, da ustvarjajo razpoložnjo po svojem okusu. Na srečo je takih članov malo v naših vrstah, pa še tako malo jih je za zdravo organizacijsko delo preveč.

Naše delo je važno in odgovorno, ne samo za stan, tudi za šolo in narodni blagor, zato je potrebno, da se vsak posameznik zaveda svoje odgovornosti in po svojih mo-

čeh s konstruktivnim delom in žrtvami pomaga h krepitvi in spopolnitvi organizacijskih ustanov in naprav.

Vsi vemo, da so današnje prilike težke, da moramo nositi bremena in pomagati z žrtvami in odrekanjem, da prebrodimo težke čase in ustvarimo boljše in zadovoljnejše čase.

Gospodarske prilike zahtevajo od nas marsikatero omejitev, odrekanje kulturnih in materialnih dobrin, ki bi jih kot državni nameščenci in kulturni delavci ne smeli pogrešati. Težko je to, tudi ne bo ostalo brez zlih posledic. Toda, če smo v to primorani, ne bomo začeli najprej v lastni organizaciji pri lastnih ustanovah, ki smo jih ustanovili s težkimi žrtvami. Dolžnost naša je, da vzdržimo, da so naše ustanove zadnje, ki naj čutijo naše pomanjkanje.

Načela prosvetne politike

Svoboda šole in šolske organizacije

Kulturno, prosvetno in socialno stremeljenje ter delo udruženja za napredek šole in narodne prosvete se bo doseglo ako se zagotovi:

Svoboda šole in šolske organizacije — in principu:

ustvarjanje in podpiranje prosvetnih ustanov vseh vrst, ekonomsko sigurnost in nezavisnost šole, demokracijo in avtonomijo šolstva, zastopstvo šolstva v vseh zakonodajnih in avtonomnih korporacijah in ločitev šolstva od vseh faktorjev, ki ovirajo njegov razvoj;

Deklaracija o smeri stanovske politike JUU.

Pod istim naslovom sem v »Učiteljskem tovarišu« razpravljal že o dveh točkah naše »Deklaracije« sprejete na glavni skupščini v Sarajevu in to o svobodi otroka in o svobodi učitelja pri delu. S člankom »Svoboda šole in šolske organizacije« pa se zaključujejo izvajanja o načelih prosvetne politike.

Šola se more pravilno razvijati in dvigati le tedaj če ji je zagotovljena popolna svoboda. Do te nam še mnogo manjka. Dasi se tega zavedamo, vendar smo si že očrtali principe, ki nas, ako jih bomo strogo uveljavljali, privedejo do svobodne šole. In to nam je nujno potrebno, ako hočemo narod dvigniti na najvišjo kulturno stopnjo.

Potrebno nam je ustanavljanje in podpiranje prosvetnih ustanov vseh vrst. Med te prosvetne ustanove prištevamo predvsem nadaljevalno šolstvo, ki tvori tudi po § 154. zakona o narodnih šolah osnovo vsega narodnega izobraževanja. Prav to šolstvo daje učitelju najlepšo osnovo za razvoj vseh prosvetnih ustanov in zato mora biti v rokah osnovnošolskega učiteljstva, ker tvori sestavni del narodnega šolstva. A da bo ustrezalo svojemu namenu, mu mora biti dovoljen svoboden razvoj in razmah.

Učiteljstvo se mora pobrigati, kako si ohrani one pridobitve, ki mu po zakonu pripadajo, ki si jih je pridobilo s svojim delom in prizadevanjem. Le učiteljstvo, ki pozna ustroj narodne in nadaljevalne šole more delovati za svobodo šole, le ono je pozvano, da vodi to šolstvo in skuša doseči izvedbo svobodne šolske organizacije. Da si bomo mogli obdržati vse pridobitve si moramo vzdržati moč svoje lastne organizacije, moč svojega stanovskega in strokovnega časopisja, moč svojega vpliva. Za delo v svobodni šoli je potreben zelo visok nivo strokovne izobrazbe, ki si jo mora učiteljstvo samo utrjevati. Naša zahteva po univerzitetni izobrazbi najbrže ne bo realizirana v doglednem času in medtem mora učiteljstvo skrbeti samo za svojo nadaljnjo izobrazbo. Tu nam je zopet nujno potrebno lastno časopisje. Le lastni tisk lahko usmerimo tako, da ustreza našim skupnim potrebam, našim skupnim interesom. Borba za svobodno šolo zahteva od nas močno enotno nastopanje, zahteva soglasje in krepko sodelovanje celokupnega stanu. To borbo more izvesti le močna učiteljska stanovska organizacija.

Vsi smo sprejeli zahtevo po svobodi otroka, učitelja in šole. Boriti se bomo morali zato, čeprav je v sedanjih časih ta borba zelo težka, boriti se za ekonomsko sigurnost in nezavisnost šole, dasi je to prav v sedanjih, gospodarsko težkih časih zelo, zelo ovirano. Toda le z delom in prizadevanjem bomo dosegli to, kar nam je nujno potrebno. V šoli primanjkujejo najnujnejše potrebščine. — Ni krede, ni zvezkov ni črnila, a za svobodo šole je prvi predpogoji, da je ekonomsko sigurna, da lahko oskrbi vse otroke s potrebnimi učili, samoučili in učnimi pripomočki ter da se otrose neznosnega birokratzma. Nobeden posameznik, pa če je še tako močna in vplivna osebnost ne more izvesti vsega tega, marveč nam je v dosegu začrtanega smotra nujno potrebna močna in trdna organizacija zavednega članstva.

Naša dolžnost je, da trezno in preudarno motrimo položaj v naši organizaciji. Prav je, da ugotovimo morebitne pogreške in jih pomagamo po svojih močeh v strnjeni skupnosti omiliti in popraviti. To pa bomo dosegli le s trezno preudarnostjo, brez oklevanja in malodušnosti. Pomagajmo kjer in kakor moremo v trdni povezanosti z našim organizacijskim vodstvom, ki ima veliko nalogo in skrb, da pribori najvažnejšemu stanu poleg materialnih dobrin potrebno samostojnost in neodvisnost. Vsaka demontaža organizacijskih ustanov, vsako podvezavanje materialnih virov bo okrnilo sedanje uspešno delo in oslabilo organizacijsko moč. Materialne dobrine, ki bi jih bili deležni posamezni člani organizacije z okrnjenjem članarine, bi ne bile v nikakem razmerju s škodo, ki bi jo utrpel stan, pa tudi narod.

VSEBINA:

V razmišljanje.

Načela prosvetne politike.

O uradniški stalnosti.

Glasbeno življenje pri nas.

Izjava.

Nastopimo vsi v obrambo stanu.

LISTEK: Par misli o poskusnih razredih. —

Spominska knjiga.

Splošne vesti. — Naša gospodarska organizacija. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor JUU. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

od nje pričakovati razmaha in pravih uspehov. — Le z ločitvijo šolstva od politične uprave bi mu bil pod strokovnim vodstvom zasiguran pravičen razvoj.

Šolstvo je najvažnejši faktor javnega življenja in kot tako mora biti zastopano v vseh zakonodajnih in avtonomnih korporacijah. Povsod kjer se odloča usoda šole mora ta imeti svoje zastopstvo. Učiteljstvo more najlažje in najuspešnejše nastopati v korist šole, ker pozna nje potrebe in nje zahteve. Današnja moderna doba priznava in upošteva na vseh mestih strokovna mnenja, ker hoče, da je vsako delo čim pravilnejše izvršeno in čim popolnejše dogotovljeno. — Če upošteevamo to edino pravilo stališče tedaj pridemo do vprašanja, kdo more bolje in uspešnejše skrbeti za pravičen razvoj šolstva nego učiteljstvo — le prilika se mu mora nuditi za to. Zahtevo po zastopstvu učiteljstva v vseh zakonodajnih in avtonomnih korporacijah smo postavili že pred zadnjimi volitvami, potrdili smo jo v deklaraciji in na njej tudi vztrajamo, ker uvidevamo nujno potrebo za to.

Razvoj svobodne šole ovirajo najrazličnejši faktorji, ki nimajo niti najmanjše zveze s šolstvom. Poslušujemo se ga le v svoje osebne koristiljubne namene in ga z raznimi demagoškimi gesli spravljajo v kočljiv položaj ter ovirajo njegov razvoj in razmah. Znano je da je demagogija največji sovražnik demokracije. In če smo postavili demokracijo med one činitelje, ki lahko pripomorejo do popolne svobode šolstva, tedaj moramo delovati na to, da se loči od šolstva vsak tudi najmanjši vpliv vseh onih faktorjev, ki ovirajo njegov razvoj.

—ž.

O uradniški stalnosti

»Narodna Prosveta« od 20. oktobra prinaša naslednji uvodnik, ki ga zaradi aktualnosti priobčujemo v celoti:

Obstoja vprašanje, ki ga bo težko staviti z dnevnega reda. To tudi ne bi bilo v skladu z državnimi in nacionalnimi interesi. To je vprašanje uradniške stalnosti — specialno — učiteljske stalnosti.

Čitali smo uredbo o znižanju uradniških prejemkov. V tem trenutku nas interesira njena motivacija. Iz nje je razvidno, da se je minister financ odločil od tega koraka, poleg ostalega, tudi zaradi tega, ker se po plačilnih seznamih vodi preveliko število uradnikov — aktivnih in upokojenih. Posebno pade v oči veliko število upokojencev in to takih, ki nimajo polnega števila službenih let. Upokojeni so bili oni, ki se jim je na ta način hotelo iti na roko, — to je pokojnina naj bi bila neka stalna sinekura, nek žep, — a istočasno bi upokojenec dobil kak lukrativni položaj na kakki privatni ali poldržavni ustanovi. Ampak večina teh začasnih upokojitev je bila izvršena kazenskim potom. Slučaj je resen, ter po izjavi ministra financ paralizira naše finance. Nastaja vprašanje: odkod toliko in takih upokojitev? Ali so bile potrebne, in ako so — komu so bile potrebne? — Predčasne upokojitve, kot kazni, bi po našem mišljenju sploh ne smele obstajati; ampak ako se že stoji na principu, da smejo obstajati tudi predčasne upokojitve kot sredstvo za kazni, — tedaj bi smelo biti to le v minimalnem številu. Upokojitve po diskretni pravici niso pravni dokaz, da je nekdo tudi kriv.

Upokojitve so se vršile iz razlogov, ki se ne morejo opravičiti z državno potrebo.

Glasbeno življenje pri nas

Glasbeno življenje je bilo pri nas že pred vojno zelo živahno. Skoro vsaka večja vas je imela svoj pevski zbor. Številna pa so bila tudi tamburaška društva. Tako smo imeli leta 1912. 250 pevskih in 168 tamburaških zborov. Pevski zbori so ostali približno pri istem številu, tamburaški zbori pa so se začeli opuščati, namesto teh so se začeli ustanavljati orkestri na lok in godbe na pihala.

Samostojnih glasbenih in pevskih društev imamo danes 352. Pripomniti pa je treba, da

ima skoro vsako večje društvo tudi že svoj pevski odsek.

Trditve, da so se pevski zbori preživeli, ni resnična. Nasprotno, naša narodna in umetna pesem se goji v naših pevskih društvih vedno resnejše. Naši najboljši pevski zbori niso nastopali z uspehom samo v Ljubljani, v Zagrebu in v Beogradu, ampak so odnesli lepa priznanja tudi v tujini. Tako je ljubljanska Glasbena matica doživela lepe uspehe pred časom na Dunaju, po Českoslo-

vaški, v Franciji in v Bolgariji. Učiteljski pevski zbor po Češkoslovaškem in v Bolgariji. Mariborska Glasbena matica v Švici in mladinski pevski zbor »Trboveljski slavček« na Dunaju in po Češkoslovaškem. Uspeh pesno mladinskega zbora je bil izreden, saj so ga primerjali ugledni glasbeni kritiki z najboljšimi svetovnimi mladinskimi zbori.

Po uspehih, ki jih je doživel »Trboveljski slavček« doma in v tujini, so se začeli porajati pri nas povsod novi mladinski zbori in tako ima danes skoro vsaka osnovna šola svoj pevski zbor. Dnevi mladinske glasbe v lanskem letu, ki jih je organiziral pod okriljem JUU »Trboveljski slavček«, so bili za nas vse prijetno iznenađenje. 15 mladinskih pevskih zborov iz raznih krajev naše banovine je tu tekmovalo in nekateri zbori so le malo še zaostajali za »slavčki«.

Da so naši pevski zbori danes na precej visoki stopnji, so mnogi pripomogle tri zveze, v katerih je večina zborov veljavna, in sicer Pevska zveza, Hubadova in Ipančeva zveza. Z navsoti, z razpošiljanjem primernih not, s pevskimi tečajmi in s pevskimi tekmami se je posrečilo tem pevskim organizacijam dvigniti tudi podeželske pevске zore na prav lepo višino.

Vključno krizi so glasbene prireditve čim dalje bolj goste.

Pred vojno leta 1912. je bilo v Sloveniji (če izvzamemo običajne veselice) kakih 150 koncertov, leta 1932. je bilo po podatkih ban-

ske uprave samo v Dravski banovini že 240 glasbenih prireditev, leta 1933. že 252 in leta 1934. 294, a letos do 1. oktobra 249.

Za vzgojo glasbenega naraščaja skrbijo konservatorij, Glasbena matica v Ljubljani, v Mariboru, v Celju, v Ptujju in v Kranju, pa tudi železničarsko glasbeno društvo v Ljubljani in v Mariboru in drugi. Glasbeno izobraženega naraščaja je vedno več.

Tudi naša glasbena literatura je že precej bogata. Žal pa, da so se naši komponisti omejili skoro izključno na zbere in samospeve in pustili v nemar vse drugo. Naša instrumentalna produkcija se šele poraja. Tu je sicer nekaj dobrih del Lajovica, Adamiča, Premrla, Mirka, Mandiča, Škerjanca, Bravničarja, Osterca in drugih. Ali vse to je malo.

Še na slabšem smo z izvirno opero. Imamo sicer nekaj več ali manj posrečenih poskusov Försterja, Savina, Parme, Sattnerja, Bravničarja, Kogoja in Osterca. Vendar nobeno delo ni moglo najti še poti na tuje odre, pa tudi doma se ni še nobeno docela obneslo. Skoro vsa naša izvirna operna dela bolehalo na slabih libretih, na nepoznanju operne tehnike in na šibki instrumentaciji.

Naši skladatelji bi morali obrniti svojo pozornost od vokalne produkcije, katere imamo v izobilju, na instrumentalno produkcijo in na opero. Drugod se razpisujejo za dobre librete, za daljše instrumentalne skladbe in opere večje nagrade. Mogoče bi prišli tudi mi na ta način do boljših del.

Jako lahko je neodgovorno in pavšalno sumničiti in napadati, težje je te obdolžitve dokazati. Učitelstvo ne beži pred odgovornostjo, želi pa, in ta želja je zelo skromna, naj se navedejo poimensko vsi oni, ki so v preteklosti osumljali in ovajali, da bomo slednjič sami vedeli, kdo je to bil.

Predzadnji stavek novice pa mislimo, da se ne nanaša na učitelstvo, ki je s svojim delom pokazalo kako je in hoče žrtvovati za Jugoslavijo.

Splošne vesti

— Deputacija pri ministru pošte. V ponedeljek 14. t. m. je prišel v Ljubljano minister pošte g. Kaludjerčić. To priliko so izrabile uradniške organizacije ter so se zglasile pri njem v deputaciji. Predočile so mu težak položaj državnih nameščencev po uveljavljenju zadnje uredbe in ga naprosile, da podpira težnje javnih nameščencev po ukinitvi uredbe. V deputaciji sta zastopala učiteljsko združenje predsednik tov. Ivan Dimnik in tajnik tov. Metod Kumelj. — Gospodu ministru je bila predana posebna spomenica. Deputaciji je g. minister zagotovil, da se dela z vso resnostjo na izpremembi uredbe in je zagotovil, da se bodo upoštevale želje uradništva.

— Poverjenišvo Pomladka Jadranske straže! Sekcija PJS v Ljubljani poziva in prosi vse gg. poverjenice in poverjenike pomladka, da sporazumno s šolskim upravitelstvom proslave 31. oktobra »jadranski dan«, obvezni vsakoletni praznik JS, kot so to storili tudi lani! S primernim predavanjem, deklamacijami in petjem nacionalnih pesmi ali kjer je mogoče s celotno akademijo se spomnimo našega Jadrana! V primeru, da bi to 31. oktobra ne bilo mogoče, naj se letos izjemoma preloži proslava na 4. november. — Gg. učitelje, ki so poverjeniki ali predsedniki oziroma odborniki krajevnih odborov JS, prosi Oblastni odbor JS, da s svojimi edinicami v smislu okrožnice proslave »jadranski dan« — Čuvajmo Jugoslavijo in naše morje! — Sekcija PJS in Oblastni odbor JS v Ljubljani.

— Popravek. V »Učiteljskem tovarišu« št. 11 od 10. oktobra se je vrnila neljuba pogreška v članek »Otto Glöckel« na 4. strani. Zadnji stavek 1. odstavka bi se moral glasiti: Svobodoljubljen, gospod, a ne birokrat, demokrat a ne demagog. — Uredništvo.

— Vernih duš dan je pouka prost — tako je odredeno z okrožnim razpisom kralj. banke uprave, ki ga dobite v nekaj dneh. — To v znanje vsem na došla zadevna vprašanja.

— Zavod za nasvetovanje pri izbiri poklica. V Zagrebu deluje že nad tri leta posebna ustanova za nasvetovanje pri izbiri poklica. Je to edina te vrste v naši državi. Svoje prostore ima na Wilsonovem trgu v posloplju Trgovsko - industrijske zbornice. Zavod ima svoj laboratorij, svojega psihologa, posebno knjižnico in dve sobi za aparaturo psihološkega laboratorija in posebno posvetovalnico. Dasi posluje ta ustanova že nad tri leta, vendar si je šele preteklo leto spopolnila aparaturo za psihološka raziskovanja. Od leta do leta se zavod spopolnjuje, da lahko razširja svojo delavnost v korist naroda. Vodstvo zavoda je v rokah dveh zdravnikov in enega diplomiranega filozofa. Potreba takega zavoda se razvidi iz tega, da je bilo v tretjem letu preiskanih 953 kandidatov. — Današnja doba kaže brezdvomno veliko potrebo po takih zavodih, ki bi jih morali imeti vsaj po vseh banovinskih glavnih mestih.

— Aleksandrov kolegij v Pragi. Jugoslovanskim visokošolcem, ki studirajo v Pragi se nudi prilika, da dobijo zelo prijetno stanovanje v Aleksandrovem kolegiju. Soba z eno posteljo stane mesečno 210 Kč, a z dvema posteljama 180 Kč za vsakega stanovalca. Prehrana v menzi stane dnevno 8 Kč. — Aleksandrov kolegij je v bližini Hradčanov. Ker

V boljše razumevanje težkega položaja, v katerem se nahaja učitelj delovne šole v razredu, ki je opremljen po stari šabloni, naj navedemo konkreten primer iz šolske prakse.

Obnavna se metodična enota »trg v jeseni«. Poučni izlet na ljubljanski trg tekom celega dopoldneva vpelje otroke na najučinkovitejši način v življenje, ki se odigrava dan za dnevom na ljubljanskem jesenskem trgu. Polne stojnice raznovrstnega sadja, zelenjave, mesa, igrač, cvetic, poljskih pridelkov, mlečnih izdelkov, predvsem pa življenje samo na trgu — prodajanje in kupovanje, ki združuje na razmeroma majhnem prostoru ljudi najrazličnejših poklicev, z določenimi vlogami na tem važnem življenjskem izseku mesta Ljubljane, skratka: vsega več kot dovolj, da se vrnejo otroci v šolo polni svežih vtisov in doživljajev, ki jih učitelj izkoristi za najmanj štirinajstredno delo in poglobljanje v šolskem prostoru.

Kako se pa vrši vse to izkoriščanje in poglobljanje izletnih vtisov? Z besedami? Tudi, a samo tudi. Besede morajo le spremljati rekonstrukcijo tržnega življenja v šolski sobi, drugače ostanejo samo prazne besede in zopet bi bili z obema nogama v verbalistični učilnici. Za tako življenjsko rekonstrukcijo je pa treba najrazličnejših predmetov in pripomočkov, kar je vse združeno z večjimi ali manjšimi stroški. Samo za rekonstrukcijo tržne stojnice potrebujemo ene, dve miz, tehtnice, posod, raznih pridelkov. Če se omejiš le na surogat stojnice iz lepene in papirja, potrebuje razred raznega papirja, ilovice, raznega orodja, lepila itd. Za otrokove potrebščine potrebujemo solidnih šketal, za te zadostnih polič in omare. Nekaj orodja, čeprav le najnujnejšega, mora imeti vsak otrok, mož-

Za jesen in zimo!

Tople volnene tkanine za plašče, kostume, obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno blago si preskrbite pri znani tvrdki

A. ŽLENDER

LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Ogromna zaloga najboljših kvalitet Vam nudi bogato izbiro trpeznega blaga, finih vzorcev in barv ter najsolidnejših cen.

Cenjenemu učitelstvu popust!

stanujejo v njem tudi češki dijaki, imajo naši dijaki priliko, da se čim prej naučijo češčine. — Prošnje za sprejem se pošiljajo: Upravi Aleksandrovega kolegija Praga XVIII. Clam Martinicova ulica.

— Politični samouk. Dasi posega politika v interese vsakega posameznika, ker se bavi z gospodarskimi, pravnimi, nacionalnimi in kulturnimi vprašanji, vendar se ljudje zelo malo spoznajo v politiki. Razločevati je treba politiko od strankarstva. Da se omogoči širšim slojem spoznavanje političnih vprašanj, je osnovana v Sarajevu knjižnica »Politični samouk«. Ta knjižnica bo izdajala vsakih 14 dni po eno brošuro. V vsaki takji brošuri bo obdelano kako politično vprašanje v poljudni obliki. Naslov prvemu zvezku je »Kaj je politika«. Ta izide 1. novembra. Omenjena knjižnica je svobodna, neodvisna in nadstrankarska. Urejuje jo poseben odbor. Inicijativno za osnovanje te knjižnice je dal Vidovičev prosvetno-etični pokret. Naročnina na to knjižnico (24 zvezke) znaša letno 20 Din, a polletno 10 Din. Naslov uredništva: Biblioteka »Politični samouk« Sarajevo, Kralja Aleksandra ul. 53. Poštanski pretinac br. 217.

Naša gospodarska organizacija

PRIMER, KI NAJ SLUŽI ZA VZGLED.

Sresko učiteljsko društvo Radovljica je sprejelo na svojem zborovanju na Jesenicah dne 7. oktobra 1935. na predlog tov. predsednika sledeči sklep:

Ker ima Radovljiško učit. društvo razpoložljivo gotovino, naj založi znesek Din 2600 za 10 deležev Učiteljske tiskarne. Te deleže naj prevzame članstvo in naj jih odplačuje društvu v zaporednih mesečnih obrokih po Din 20. Z odplačili bi se nabavljali, oziroma kupovali novi deleži, toda s pristavkom, da naj pristop v krog združnikov ne bo obvezen, ampak pristopi prostovoljno vsak, kdor hoče.

Po sprejetju tega sklepa se je javilo takoj 12 tovarišev-ic, ki bi kupili deleže tiskarne. Naročilo bo izvršil tov. blagajnik.

Sklep Radovljiškega učit. društva naj služi za vzgled, kako bi moralo učitelstvo v današnji dobi pravilno pojmovati svojo gospodarsko osamosvojitve in ne krčiti izdatkov tam, kjer bi bilo njemu samemu v največjo škodo...

—g Odras smrti in rojstva med učitelstvom pri Učit. domu v Mariboru. V soboto so v Mariboru pokopali vzornega in zaslužnega tov. Karla Mejovška, bivšega šol. upravitelja v Slivnici pri Mariboru, ki je bil visoko čislán tudi v širši javnosti. Tov. Gačnik iz Guštanja je daroval ob tej priliki s soprogo Miro mesto venca pokojniku 100 Din Učit. domu v Mariboru.

nost gibanja pri delu ovirajo dosedanje šolske glopi večkrat do obupa.

Kaj ostane učitelju, če ni sredstev za vso to potrebno opremo? Žgibanje in izrezovanje papirja ter besede in besede.

Spominska knjiga

Naše šolske prireditve in proslave preživljajo krizo. Neprestano povpraševanje po gradivu in pritožbe po pomanjkanju le-tega, so sprožile potrebo po primerni in potrebni kolekciji, ki bi pomagala našim šolam iz te zadrege. Pa ne le to! Šolske proslave, ki so se vršile in ki se še vrše, navadno niti najmanj ne ustrezajo smotru, radi katerega se prav za prav vrše. Mesto da bi bile po svoji vsebini in prireditvi močno naravno — nujne, življenjsko — vzgojne, postanejo navadno umetno — priložnostne, časovno — izsiljene. Mnogokrat pa ni krivo le pomanjkanje gradiva, marveč tudi popolna nevednost glede izvedbe tako idejne, kakor praktične. Da se odpravi ta nedostatek in izpolni pedagoško propagandni namen šolskih prireditev v dobro šole in javnosti, bo služila knjiga »Spominski dnevi«, ki bo izšla okrog Božiča. Kako bo knjiga sestavljena in kakšna bo njena vsebina naj služijo naslednje misli:

Vse delo v šoli, ki služi predvsem in edino življenjski vzgoji otroka v duhu delovne šole, je ozko povezano poleg učnega načrta tudi z različnimi šolskimi prireditvami in proslavami. Te prireditve in proslave lahko delimo v dva dela: Prve se vrše v narodnih, šolskih praznikih, druge pa v pomembnih

Izjava

»Domoljub« št. 41 z dne 9. okt. t. l. je prinesel članek »Popravite krivice«, kjer med drugim tudi omenja, da je bila gđc. Jarc Vera zaradi delovanja v krščanski prosveti preganana iz Skocijana pri Turjaku v Štrekljevec pri Semicu, a Sirknik Franja, upraviteljica v Skocijanu pri Mokronogu (pravilno: pri Turjaku!) je morala v Štrekljevec v Beli Krajini.

Ker sva podpisana nastopila neposredno po premetitvi zgoraj imenovanih učiteljic iz Skocijana pri Turjaku službo v tem kraju, pa da ne bi kdo od čitateljev, ki je bral »Domoljubovo« novico v tem listu ali pa v ponatisu v »Učit. tovarišu« mislil, da sva prišla na sedanje službeno mesto krivičnim potom ali iz kakšnih političnih nagibov, izjavljava, da sta bili mestj v Skocijanu pri Turjaku v letu 1932. razpisani, a midva sva bila semkaj premeščena po prošnji. (Dekret min. prosvete O. N. br. 85.251 od 3. 11. 1932.)

Prošnji na razpisani mesti sta vložili tudi zgoraj imenovani učiteljici, kot je razvidno iz opravilnega zapisnika tuk. šol. upraviteljstva, kjer je pod št. 258 od 8. 5. 1932. vpisano sledeče: »Sirknik Franja, šol. upr. in Jarc Vera, učiteljica v Skocijanu; prošnji na razpisani mesti v Skocijanu pri Turjaku. Poslano sreskemu načelstvu v Ljubljani« okolica 8. maja 1932.«

Upava, da sva s tem dovolj jasno prikazala, da pri »krivicah«, ki sta se po »Domoljubovi« informaciji zgodili zgoraj imenovanim učiteljicama, midva nisva niti najmanj soudeležena, če je pri navedenem slučaju premeščanja sploh mogoče govoriti o kakšnih »krivicah«.

Lojze in Valerija Zupanc, učitelja v Skocijanu pri Turjaku.

Skocijan, 19. okt. 1935.

Nastopimo vsi v obrambo stanu

»Domoljub« od 9. oktobra t. l. priobčuje pod naslovom »Dovolj zabavljanja« naslednje:

»Čeprav je sedanja vlada opetovano izjavila, da hoče uredbo o znižanju plač popraviti, del učitelstva še vedno stika glave, zabavlja čez posamezne člane vlade na nedopusten način in demonstrira proti vladi s sklepi, ki bi občutno zadeli v kulturnem in gospodarskem pogledu narod in državo. Kdor razmere pozna, dobro ve, da velikemu delu učitelstva pri tem rovanju ne gre več toliko za pravične plače, kakor pa za gonjo proti sedanji vladi, ki je velikemu delu učitelstva trn v peti. Saj ni imel pri prejšnjih režimih nobeden stan v svoji sredi toliko ovaduhov kot ravno učiteljski. Denuncijantom iz učiteljskih redov se ima ne samo dolga vrsta slovenskih duhovnikov, fantov in mož, ampak tudi lepo število poštenih učiteljev in učiteljic zahvaliti za marsikatero ostudno gonjo in težko preizkušnjo polpreteklosti. Merodajne oblasti pojdejo glede ureditve države po svoji začetni poti in se gotovo ne bodo ozirale na intrige tistih, ki resničnega miru v državi nočejo. Komur sedanja Jugoslavija ni všeč, naj si poišče udobnejši kotiček za mejo. Zabavljanja, kakor smo ga čuli te dni, pa mora biti konec.«

Par misli o poskusnih razredih

V Ljubljani sta se z letošnjim šolskim letom uvedla dva poskusna razreda, da se pripravi tako z enoletnimi izkušnjami solidna osnova, na kateri bo omogočen v bodočih letih uspešen pouk v smislu novodobnih pedagoških in didaktičnih načel.

Pobuda za ta hvalevredni pokret v ljubljanskih osnovnih šolah je izšla iz novega prodobnega učnega načrta, ki ga je sprejel srbski učiteljski svet za mesto Ljubljano na svojem zadnjem zborovanju v juniju letošnjega leta. Tozadavni sklep je šel za tem, da bi pričeli delo po novem učnem načrtu v letošnjem šolskem letu vsi prvi — ter bi sledili v nadaljnjih letih vsi ostali razredi.

Kmalu je pa postalo jasno, da se ta sklep ne bo mogel izvajati v celotnem obsegu že v tekočem letu. Glavna ovira na uresničenju tega namena se je pokazala v finančni strani. Ta »stran« bo igrala — žal — velevažno vlogo pri reformnih stremljenjih osnovnošolskega učitelstva in zato ne bo brez vrednosti, če si ogledamo danes prav to stran osnovnošolske reforme. Ustanovitev dveh poskusnih razredov v Ljubljani nam nudi v to svrhu dragoceno priliko.

Ko je pedagoška anketa ljubljanskega osnovnošolskega učitelstva pristopila konec letošnjih počitnic k pripravam za uspešen sistematičen pričetek modernega pouka v prvih razredih, je stala takoj pred nerešljivo nalogo moderne opreme vseh teh razredov. Po podrobnem stroškovniku bi bilo v ta namen potrebnih za vsak razred približno 3000 dinarjev, za katere niso imele ljubljanske osnovne šole v svojih proračunih nikakega

kritja. Prav iz tega razloga ni bilo mogoče doseči pri mestni blagajni zvišanja dotacij za osnovne šole v tekočem šolskem letu. Kaj tedaj? Da bi ne minulo zopet celo leto brez pridobitve prepotrebniških izkušenj v tej smeri, se je odločila pedagoška anketa, da se začne z novim učnim načrtom vsaj v treh poskusnih razredih in je zaprosila mestno občino za izjemen kredit 10.000 Din za najnujnejšo opremo. Predsedniku mestne občine je še posebna deputacija pojasnila potrebo takega poskusa, če naj se tudi Ljubljana uvrsti med ona brežštevila mesta po vsem svetu, ki ne štedijo niti materialno niti moralno, da dvigne svoje osnovno šolstvo na časi ustrezaajočo višino. Kljub osebnemu zanimanju gospoda predsednika je dobila anketa samo 3000 Din na razpolago. S tem zneskom so se nabavile lesene stenske table za dva razreda, na tretjega se je pa moralo kratkomało resignirati. Na ta način so se izgledi na uspeh obeh poskusnih razredov skrčili na minimum. Anketa se dobro zaveda, da tako nezadostno opremljena razreda ne bosta mogla služiti ne za spodbudo in niti za bazo sistematičnega dela; najmanj pa jih pričakovati v tako opremljenih razredih onih nujno potrebnih praktičnih izkušenj, ki so edine odločilne za vsak reformni pokret in ki naj bi usmerjale delo učitelstva prvih razredov v prihodnjem šolskem letu.

Razrednikoma obeh poskusnih razredov ne bo preostalo drugo, nego da ugotovljata postopoma od ene do druge metodične enote, kaj vse bi bilo potrebno, da bi se šola približala življenju, da bi se vse šolsko obrazovanje naslonilo na skupne otroške doživljaje ter da bi se ti doživljaji izkoristili v sistematično razvijanje vseh otroških telesnih in duševnih sposobnosti.

V nedeljo pa je bil krst sina tov. Petroviča, predsednika sr. učit. društva Maribor des. breg. Slučaj je hotel, da so rojenice prinesle krepkega fantka dne 5. t. m. ravno takrat, ko je pod isto streho v šoli Brezje hospitaliralo in zborovalo učit. društvo. Ta migljaj usode je razumelo učit. društvo in prevzelo — kumstvo. Ta zanimiv dogodek v družini predsednika je bil praznovan minulo nedeljo in je bil navzoč upravni in nadzorni odbor društva ter krstitelj velec, g. Sagaj, hočki dekan. Tudi tu so se spomnili gostje Učit. doma v Mariboru in darovali znesek 100 Din. — Vsem darovalcem iskrena hvala — drugim pa v posnemanje!

—g Za Socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja so darovala sreska društva JUU Kastav 210 Din, Donji Miholjac 150 Din, Gospič 100 Din, Žebari 200 Din, Smederevo 50 Din, Topličko Kraljevo selo 200 Din, Jovan Taut 50 Din. Skupaj 960 Din. Prej objavljenih 62.573. Skupna vsota 63.533 Din.

Mladinska matica

—mm Vsebina 1. številke »Našega roda«. Josip Ribičič: Uvodna. Vida Taufer: Na Oplencu. (Pesem.) Tone Seliškar: Bratovščina Sinjega galeba. J. Kaden: Bandrovski — Fr. Vodnik: Sola. Fr. Roš: Kostanji. (Pesem.) Fr. Roš: Moja mati. (Pesem.) E. Joung — Kunayer: Bivaljšča ljudi v tujih deželah. Vlado Klemenčič: Prlekija. Lojze Zupanc: Zvonovi z Magdalenske stene. ***: Vseved. (Slikopisna pravljica.) G. Kolbič: Cerkvica. (Pesem.) ***: Jurček in Indijanci. (Mala slika-nica.) — Rubrika »Doma in po svetu« ima daljši članek o Abesiniji z mnogimi slikami in več drugih člankov. Sledi rubrika »Mladina piše« in na platnicah uganke in razpisi na grad. — Risbo za naslovno stran in vinjete v notranjosti lista je izdelal Lubo Ravnikar. Glavno povest je ilustriral Albert Sirk, pravljico »Vseved« pa Maks Sedej.

List je izšel na boljšem papirju kot lani in ima poleg navedenih še mnogo drugih ilustracij in fotografij.

—mm Kdor je brezbrizen, pomaga uničiti to, kar je z veliko požrtvovalnostjo ustvarilo učiteljstvo v 8 letih dela. Kriza na deželji se letos ni poostrihla, kljub temu zaznavamo pa dec naročnikov kot ga do zdaj še nismo imeli. Lani je bilo pri prvi številki »Našega roda« nad 22.000 naročnikov, letos jih doslej nimamo niti 13.500! — Tovariši! Tovarišice! Še je čas, da preprečimo, da nam Mladinska matica propade!

NEKAJ STATISTIKE.

Naročnikov na »Naš rod« so izkazali:

Adlešiči	lani	6 letos	7
Sv. Ana v Slov. gor.	26	42	7
Sv. Andraž p. Halozah	15	7	7
Sv. Andraž p. Velenju	12	12	4
Apače	7	14	2
Sv. Barbara v Halozah	17	19	19
Sv. Barbara v Slov. gor.	23	13	14
Sv. Benedikt v Slov. gor.	28	14	14
Bled	93	72	72
Bloke p. Rakeku	19	29	29
Bočna	28	34	34
Bohinjska Bela	41	16	16
Bohinjska Bistrica	98	62	62
Borovnica	61	28	28
Braslovče	44	47	47
Brezovica p. Radovljici	126	5	5
Brežice	95	60	60
Brežice, meščanska šola	15	24	24
Celje, dekliška šola	100	103	103
Celje, deška šola	136	80	80
Celje, okolica	112	105	105
Cerklje	49	50	50
Črna pri Dravogradu	79	81	81
Dev. Mar. v Polju	126	108	108
Dolenja vas pri Ribnici	66	9	9

dneh različnih humanih in kulturnih organizacij, kot so n. pr. materinski dan, Rdeči križ in slični. Prve imajo nacionalno vzgojen namen, druge pa socialno vzgojen. Ob teh dnevih prireja šolska mladina za širšo javnost najrazličnejše spominke prireditve, na katerih nastopa z deklamacijami, govori, igrokazi, recitacijami in podobnim.

Pri takih prireditvah je važen in pomemben dvojen vtis: na otroka in na občinstvo. Glavni namen teh prireditev pa je, da spoje šolo z domom. Za res pozitiven uspeh takih prireditev pa more jamčiti samo dobro izbran in premišljen pripraviljen program. Snov mora ustrezati vsem pedagoškim načelom, tako, da s svojo pristnostjo kar neposredno vpliva tako na onega, ki podaja, kakor na onega, ki sprejema. Zato bi bila prevelika in preveč očitna tendenca na škodo celotnemu vtisu in mesto da bi privlačevala, bi odbijala. Zato naj ima gradivo predvsem življenjsko — umetniški in ne toliko šolsko — poučni značaj. Ob takem in tako izbranem programu bodo tudi proslave izzvenele v gornjem zmislu.

V knjigi bo torej zbrano vse potrebno, da se bodo take proslave tudi lahko vršile. Šolske proslave in prireditve so navadno posvečene Uedinjenju, Vidovemu dnevju, rojstnemu dnevju našega kralja, Sv. Savi, Strassmayerju, Sv. Cirilu in Metodu, Martinu Slomšku, znamenitim dogodkom iz naših osvobodilnih bojev, Zrinjskemu in Frankopanu, dnevu in tednu Pomladka rdečega križa, dnevu in tednu Pomladka Jadranske straže, materinskemu dnevju, kraljevi smrti, zasedenemu ozemlju (Koroški, Primorski), dnevu miru,

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev. Upravni odbor pevskega zbora bo imel 3. oktobra t. l. ob 10. uri v a. z. n. sejo. Vse člane odbora vlijudno vabimo k seji. — Osebnih vabil ne bomo pošiljali. Tajnik.

Šolski radio

—r V. teden. V torek, dne 29. oktobra bo govorila g. Mira Engelmanova: »O našem osvobojenju«. II.—III. Razpred:

1. Ljubljana in naši kraji dne 29. oktobra 1918.
 2. Svetovna vojna.
 3. Dokazi narodne zavesti in domovinske ljubezni našega naroda v tujini zlasti v Ameriki in drugod.
 4. Avstro-Ogrska proti jugoslovenski misli.
 5. Izjava »Jugoslovenskega odbora« ali majska deklaracija.
 6. Slovensko ženstvo za narodno osvoboditev.
 7. Ulica 29. oktobra v Ljubljani.
- V mesecu novembru bodo v šolskem radiu naslednje oddaje:
- Torek, 5. novembra:** Jesenska glasba; g. prof. Adamič Emil.
- Petek 8. novembra:** Dan miru; g. Jagodič Vojko.

Torek 12. novembra: Davorin Jenkova proslava; izvaja narodna šola iz Cerkelj, vodi g. Lapajne Josip.

Petek 15. novembra: Življenje v Savinjski dolini; g. Metod Jenko.

Torek 19. novembra: Sueški prekop, g. prof. Bohinec Valter.

Petek 22. novembra: Kako smo poslušali prvič radio v šoli; g. Tratar Marijan.

Torek 26. novembra: Najvažnejši dogodki po svetu; g. prof. Grafenauer Fran.

V kmetijskem radiu bo v nedeljo 27. oktobra ob 7.30 predaval g. Krošel Josip: »Cilji in pota kmetijske prosvete«.

—r Poziv radio predavateljem! Odsek za »Šolski radio« prosi predavateljice in predavatelje, ki imajo na razpolago za šolo primerne teme in ki imajo veselje za sodelovanje pri tej važni šolski ustanovi, da se prijavijo za šolske radio ure, da izvežbajo svoje mladinske pevске zore za vzoren nastop in da sestavijo pokrajinske oddaje. Te naj podajo točno sliko domačega kraja, značilnost tamošnjega ljudstva, domače sege in navade, povesti, pregovore in sploh vse, kar je tipično za pokrajino. Domače pokrajinske oddaje so važne zlasti zaradi domovinske skupnosti, ki se mora pri mladini vedno gojiti. Take pokrajinske oddaje pa so možne samo na šolah, ki imajo telefon ali kjer je telefon v bližini. Vsa nadaljnja navodila daje radio odsek pri JUU sekcija Ljubljana, Franciškanska ulica 6.

Stanovska organizacija JUU

iz društev:

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO SLOVENSKE BISTRICE je imelo prvo letošnje zborovanje v soboto 5. oktobra v Celju, v tam mošnji mestni šoli.

Predsednik tov. Tajnik je predvsem pozdravil novodošlo tovarišico Anico Vigeleto v in čestital k poroki gospe Lorber-Krulčevi. Po izčrpnem situacijskem poročilu so se dalje obravnavale notranje zadeve društva, nakar se je pretresalo najbolj pereče vprašanje: materialna stran učiteljskega in splošno uradni-

dnevu štednje, treznostnemu dnevju, lepi knjigi, zaščiti živali itd.

Zato bo knjiga vsebovala naslednje, na zgoraj omenjene zgodovinske dogodke in pomembne dni: pesmi, zborne deklamacije, dramske prizore, igre, alegorije, govore, predavanja, ertice, ponatise umetniške in vsebinske vrednosti iz pomembnih del starejše in novejšje literature, izvlečke vsebine (vodilnih misli) itd. Knjiga bo obsegala tudi, kolikor se tiče gornje snovi: biografije pomembnih slovenskih mož, izreke in pregovore o domovini, materi, narodu, živalih, morju, vojni, svobodi, suženstvu itd. Kratek in jedrnat opis Slovenije in Jugoslavije (ožeje in širše domovine), o narodnih plesih in narodnih pesmih; seznam uglasbenih pesmi in seznam potrebne literature za poglobitev. Poleg tega bo obsegala knjiga tudi navodila za prirejanje proslav (idejno in praktično): Načrti prireditev, čas, program, sodelavci, sposobnosti, prostor, obleka, dvorana, oder, izgovorjava, razsvetljava itd.

V knjigi bo sodelovalo okrog 50 sodelavcev, priznanih kulturnih in prosvetnih delavcev.

Knjiga bo obsegala okrog 280 strani srednje oblike in jo bo izdala ter založila Zadruga »Učiteljski dom« v Ljubljani. Knjiga bo izšla, kakor je že omenjeno okrog Božiča. Ker bo knjiga izdaten pripomoček učiteljstvu in šolam ter vsem prosvetnim organizacijam, zato jo pripravljamo vsemu učiteljstvu, šolskim, razrednim in prosvetnim knjižnicam v nabavo.

V prihodnji številki »Učit. tovariša« bomo razpisali prednaročbo in tudi razposlali naročilnice. Na to opozarjamo vse zainteresente že danes.

škega stanu, ki je po znani uredbi o znižanju draginskih in rodbinskih doklad, zelo prizadeta.

Tovariš predsednik je apeliral na zbrane tovariše, naj v teh težkih dneh ne obupajo in naj se še tesneje oklenejo svoje organizacije, ki bo storila vse korake, da se položaj učiteljstva, kakor celotnega uradništva omili. Na merodajna mesta je bilo poslanih več zadevnih brzojavk in resolucij. Prihodnje zborovanje, združeno z občnim zborom bo v kratkem.

Istočasno je ta dan zborovalo v Celju še pet sreskih društev in to: celjsko, šmarsko, šoštanjško, laško in gornjegrajsko z nad 500 udeleženci. Po končanih internih zborovanjih, v mestni šoli, bi se moralo vršiti skupno zborovanje vseh 6 sreskih društev v Celjskem domu z referatom predsednika tov. Ivana Dimnika iz Ljubljane. Zborovanje je bilo prepovedano, ker je za tako zborovanje potrebna predhodno dovoljenje od ministrstva prosvete. Po tej ugotovitvi smo se tovariši, po pozdravih tov. Franja Roša (predsednika celjskega društva) in Ivana Dimnika, disciplinirano razšli.

Miloš Tajnik, preds. Ivan Kovič, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LOGATEC je zborovalo dne 12. okt. 1935. na Rakeku.

Včlanjenih 112, navzočih 66, t. j. 59%. Po otvoritvi in pozdravu sledi spominška slovesnost ob prvi obletnici tragične smrti blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja z enominutnim molkom.

Tov. predsednik poda situacijsko poročilo o stanju organizacije, stanu in šolstva, ki je nastalo po obeh skupščinah in s spremembo režima. Nato poda stanje, ki je nastalo za državne in samoupravne nameščence, zlasti pa za njihove družine po znani uredbi o znižanju osebnih prejemkov. Poročilo je bilo strogo stvarno in tudi navzoči so ga sprejeli z razumevanjem, mirnostjo in uvidnim dostojanstvom.

Tajnik poroča o svojem delu, ki ga je vršil kot funkcionar društva in tvoril vez med članstvom, društvom in sekcijo. Dopisi so se reševali sproti.

Blagajnik poroča, da so vsi 100% poravnali svojo obveznost. Če se skrejšo izdatki za društvene revije itd. se tem primerno zniža članarina.

O banovinski skupščini poroča tov. Verčičnik, o državni tov. Šuštaršič. Obe poročili sta bili točna, pregledni in se vzameja na znanje.

Referat tov. Winklerja o Vrančevem učnem načrtu je bil stvaren in je žel od navzočih odobranje.

Sklepi: 1. Sekcija JUU za Dravsko banovino v Ljubljani se naproša, da posreduje pri kralj. banki upravi, naj se proračuni onih kraj. šolskih odborov ne ertajo, če sta kraj. šolski odbor in upravna občina pripravljena plačati dotični znesek v postavki, zlasti še, ako se to ugotovi v proračunskem zapisniku.

2. Gdč. L. P., brezposelni učit. abitur, se nakaže iz društvene blagajne podpora 200 Din.

3. Da more vodstvo organizacije izvrševati zaupane mu posle, je potrebno brezpogojno zaupanje s strani članstva v vsakem oziru.

Doljak Val., preds. Hrastnik Rado, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠMARJU

PRI JELŠAH je zborovalo v Celju dne 5. oktobra 1935 ob 8. uri zjutraj.

Navzočih 52 tovarišev(ic), t. j. 63%.

Predsednik tov. Verk je otvoril 66. redni občni zbor. V uvodnih besedah je pozdravil tovarišiči Sturm Franico in Počivalšek Marijo ter tov. Ljudevita Komarja, ki so prijavili svoj vstop v naše društvo.

Tov. Tomažič je v svojem obširnem referatu podal vse potek glavne skupščine v Sarajevu, za katerega ga je članstvo nagradilo z odobravanjem.

Sledila so poročila društvenih funkcionarjev. Iz njih je bilo razvidno, da je društvo delalo, skrbelo za materialno stran kakor tudi za naobrazbo, čemur so služila predavanja. Poročila so bila brez debate odobrena.

Sklene se, da ostane ista članarina za leto 1935/36, kakor doslej.

Verk Miloš, preds. Rataj Oskar, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO SLOVENSKEGRADCE je zborovalo v soboto 12. oktobra 1935 ob 9. uri v Slovenjgradu.

Od 49 članov-ic je bilo navzočih 39 t. j. 79%.

Predsednik tov. Kopač Leopold je posvetil uvodne besede spominu blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Navzoče učiteljstvo je stoji poslušalo predsednikova izvajanja in počastilo velikega pokojnika z enominutnim molkom.

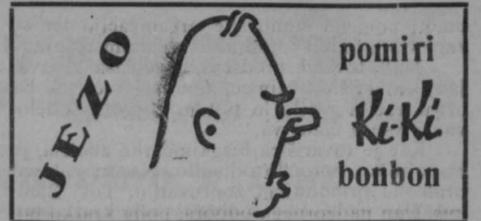
Ko je naslovil pozdrav novodošlim tovarišicam je otvoril zborovanje.

Zapisnik zadnjega zborovanja je bil po prečitavanju odobren. Tajnik tov. Iglar je poročal o došlih dopisih, ki so jih navzoči vzeli na znanje; soglasno so se strinjali s komuni-kacijem, ki v celoti odgovarja zahtevam in težnjam članstva.

Sreski šolski nadzornik gospod M. Grmovšek je v kratkem nagovoru navajal 50 letno delo CMD in delovanje »Slov. šol. matic« ter prosil navzoče, da ostanejo člani vsaj teh dveh društev, ki bi brez učiteljstva le še vegetirali, v drugem primeru pa bi morali občutiti, da je kriza v duhovnosti mnogo hujša in usodnejša, kot kriza materialnih dobrin; nakar je podal zanimivo poročilo o glavni skupščini.

O banovinski skupščini je že predhodno obširno poročal predsednik tov. Kopač.

Poročili tajnika in blagajničarke sta bili sprejeti brez debate. Nadzorni odbor je predlagal blagajničarki razrešnico s pohvalo. Predlog nadzornega odbora je bil soglasno sprejet. — Predsednik je apeliral ob tej priliki na tov. upravitelje, da naj oni odvedejo stanovsko

PROIZVOD: „UNION“ ZAGREB.

članarino tovarišem (-icam) svojih šol kar od plače in jo pošljejo z enim čekom sreskemu društvu, ker je prepričan, da bi na ta način ne nastajali nikdar večji zaostanki, ki se — posebno v današnjem času — reš ne dajo zlepa nadoknaditi.

Po dokaj razgibani debati o proračunu in članarini je predlagal tov. predsednik, da naj bi ostala na lanski višini, dokler je ne zniža centrala.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo v soboto, dne 7. decembra 1935 v Slovenjgradu. Kopač Leopold, preds. Iglar Rajko, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V CELJU je zborovalo dne 5. oktobra 1935 v Celju. Zborovanja se je udeležilo 189 članov t. j. 92%.

Po otvoritvi zborovanja je poročal tov. predsednik, da zboruje v Celju istočasno z nami še pet bližnjih društev iz srezov: Laško, Gornji grad, Slov. Bistrica, Šoštanj, Šmarje, ter da je prisel v Celje preds. JUU tov. Ivan Dimnik, ki uživa popolno zaupanje vsega učiteljstva v državi in bo na skupnem zboru 6 sreskih društev poročal o aktualnih zadevah šolstva, stanu in organizacije. Nato je izrekel čestitke k 80 letnici našega vzornega tovariša Kerna in mu želel čim mnogo sončnih let.

Poročilo o pokrajinski skupščini je podal tov. predsednik.

O glavni skupščini v Sarajevu je poročala tov. tajnica.

Letna poročila društvenih funkcionarjev so se zaradi nujnosti aktualnejših vprašanj odložila na prihodnje zborovanje.

Prečitala se je z odobravanjem: »Odkrita beseda«, naslovljena na JUU sekcijo Ljubljana«.

Sprejela se je resolucija glede pravne in gmotne zaščite članstva, ki obsega 9 točk.

Po končanih zborovanjih je odšlo celokupno članstvo šestih društev v Celjski dom k skupnemu zborovanju, ki pa je bilo zabranjeno, ker ni imelo odobrenja resornega ministrstva. Nato se je 600 oseb broječa učiteljska skupščina resno in dostojno razšla.

Fran Roš, preds. Milena Žagar, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KAMNIKU je imelo občni zbor dne 5. okt. 1935.

v Kamniku. Navzočih je bilo 100 članov, t. j. 73.5%.

Tov. predsednik se je po otvoritvi občnega zbora in pozdravu vseh, posebej še novih članov, spomnil dogodkov pred letom dni, ko je izgubila naša država svojega nepozabnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Tov. Pero Horn je nato predaval o osnovah računskega pouka. Po predavanju se je razvila živahna debata, ki pa se bo radi pomanjkanja časa nadaljevala na prihodnjem zborovanju.

Poročilo o banovinski skupščini sta podala tov. Ostanek in Chvatal. Sledila so poročila glavnih društvenih funkcionarjev. Društvena blagajna izkazuje 3033.19 Din prebitka. Nadzorni odbor je pregledal blagajniške knjige, katere je našel v popolnem redu. Letna članarina znaša 150 Din, za z učitelji poročene učiteljice pa 80 Din. Končno se je razvila živahna debata o zadnji uredbi o znižanju plač. Posebno se je poudarjalo, da je nižje državno nameščentstvo v sorazmerju z višjim preveč prizadeto ter si radi tega posledje ne bo moglo privoščiti niti najnujnejših kulturnih dobrin, če se uredba ne popravi, oziroma ukine.

Ostanek Fr., preds. Trobiš Stefan, tajnik.

+ SRESKO DRUŠTVO V KOČEVJU je imelo svoj občni zbor dne 5. oktobra 1935 v kočevski narodni šoli.

Tovariš predsednik otvori zborovanje in posveti uvodne besede spominu tragične smrti blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Po enominutnem molku so zborovalci(ke) zaklicali velikemu pokojniku trikratni »Slava!

Nato preide predsednik na dnevni red ter pozdravi vse navzoče, zlasti še predavatelja tov. Dolgana in tovarišiči Stariho Z., ki je pristopila k društvu. V svojem izjavljanju poudarja nadalje, da je ravno sedaj prilika, da pokažemo stanovsko zavednost in disciplino.

Tovariš Dolgan je v svojem predavanju poudarjal, da se mora višja narodna šola ločiti od osnovne šole. Osnovna šola mora dati osnovne nauke vsem otrokom, višja narodna šola pa mora biti poklicna šola za kmetstvo, delavstvo in obrtniško mladino, za mladino namreč, ki ji ni namenjeno, da bi nadaljevala nauke na meščanskih in srednjih šolah. Učni načrt za višjo narodno šolo mora upoštevati ljudske gospodarske in kulturne potrebe in mora sloveti na razpoloženo prebivalstva. Osnovna šola bi morala imeti pet razredov, višja narodna šola pa tri. Odpravile naj bi se vse olajšave, ki sedaj ovirajo vsak boljši uspeh.

Po referatu je sledila živahna debata, katere so se udeležili tovariši Peterlin Al., Kontler, Petelin Alb. in Kmet. Sklenjeno je bilo, da naj bi poseben odbor, sestojec iz članov društva, sestavil do konca šol. leta učni načrt za višjno narodno šolo za vse kategorije šol v našem srezu s posebnim ozirom na zahteve in prilike našega sreza.

Tajniško poročilo je podala tov. Čokova. Iz nje je bilo razvidno, da je v društvu nekaj članov, ki že več let ne posejajo niti občnih zborov. Taki mlačneži ne morejo pravilno

umeti pomena stanovske organizacije ter se zato vdajajo le svojim individualnim težnjam.

Tudi tovariš predsednik soglašja z izvajanjem tovarišice tajnice, poudarjajoč, da bo organizacija rasla le potom tesnega sodelovanja vsega članstva.

Ker je tovarišica blagajničarka zbolela, je blagajniško poročilo odpadlo. Na dnevi red pride na prihodnjem zborovanju. Tov. Blenkuš, član nadzornega odbora, poda kratko poročilo o stanju blagajne ter predlaga razrešnico celokupnemu odboru. (Sprejeto brez ugovora.)

O banovinski skupščini je poročal tov. Urbančič, o državni pa tov. Kadunc Ivan. Slednji je v svojem lepo zaokroženem poročilu podal navzočim tako lepo sliko poteka letošnje državne skupščine, da je žel viharen aplavz.

Pri slučajnostih je bil stavljen predlog, da naj bi se v tekočem poslovnem letu vršila le tri zborovanja in to radi občutne denarne stiske. Med tem časom pa seveda društvo ne sme počivati. Zato naj bi se vršili tovariški sestanki po večjih okrožjih. Ta predlog je bil soglasno sprejet.

Predlog tajnice, po katerem naj bi se učiteljskim abiturientom, katerim je razred dodeljen, štel ta čas v dobo za polaganje praktičnega izpita, je bil istotako enoglasno sprejet.

Kmet H., preds. Čok Antonija, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA je zborovalo 5. okt. v Dobrovniku, kjer je bilo navzočih 68 članov in 6 nez članov. Predsednik tov. Peternel otvori zborovanje s pozdravom na vse članstvo, posebej še novodošle tovariše in apelira na vstop v stanovsko organizacijo in poudarja, da se vsled prepovedi od sreskega načelstva ne more razpravljati o znižanju prejemkov državnim uslužbencem.

Ker se je bližal tragični 9. oktober je imel predsednik komemorativni govor, kjer je v jedrnatih besedah orisal življenje in delovanje Viteškega kralja Mučenika.

Delegat banovinske skupščine tov. Šprager je podrobno poročal o nje poteku. Po poročilu se je v glavnem razpravljalo o učiteljskih predavanjih, poročenih učiteljih in o vstetju let kontraktualcev v napredovanje. Tovariš Peternel je pa poročal natančno o poteku glavne skupščine. Njegovo poročilo je bilo pestro in zelo zanimivo. Na koncu je poudarjal, da je letošnja skupščina potekla mirno in složno.

Tovariš tajnik je podal poročilo o delovanju društva v preteklem letu, iz katerega je bilo razvidno, da je članstvo naraslo od 72 članov na 99 in da se je zborovanje potom odsekov dobro obneslo.

Prečitali so se važni dopisi, zlasti pa se je obravnaval dopis o obrtnih šolah, ker se te vrste šol skuša polagoma odvzeti učiteljsstvu narodnih šol. V našem srezu je v tem ožiru v redu.

Gospodarski odsek je stavil 6 predlogov, ki zadevajo v glavnem redukcijo plač, vplačevanje deležev nabavljalne zadrage, vstetje let kontraktualcem, pravilnik k šol. zakonu, stas narine in kurivo učiteljstva in znižanje članarine. Slednja naj bi se znižala tako, da bi se znižali prispevki za Beograd, Ljubljano in učiteljski naraščaj na polovico, a za pevski zbor naj se črta. Tako bi bila članarina Din 130.— za člane in Din 60.— za poročene učiteljice.

Predlog pedag. odseka je bil ta, da naj bo polovico predavanj na zborovanjih pedagoške vsebine.

Odsek za nadaljevalno šolstvo je stavil predlog, da naj se vsi tovariši, ki se zanimajo za te šole, pisмено prijavijo tov. Gumilarju, ki bo sklical sestanek.

Ustanovitev godbenega odseka naj se preloži.

Tov. Drekonja, referent pri sestavi učnih knjig, je poročal, da je bilo sklenjeno na anketi v Ljubljani dne 27. sept. da naj se rokopisi izdajo in nove knjige razpišejo do februarja 1936.

Prihodnje zborovanje bo v Lendavi v decembru.

Ludvik Peternel,
predsednik.

Stanko Skočir,
tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k Za pevce. Izšla je v drugi izdaji Kramolc, Pesmarica za srednje šole. Cena 26 Din. Knjiga je zelo pripravna tudi za izvenšolsko petje in pouk, posebno v društvih. — Izdala Banovinska založba v Ljubljani.

—k Helena Haluška Lamotški župnik. Izdala delavska založba v Ljubljani 1935 — Krekove knjižnice, 17 zvezek — 168 strani. Prevod je oskrbel P. Evstahij Berlec. — Članarina za Krekovo knjižnico znaša letno za broširane izvode 48 Din, v platno vezane 78 Din.

Knjiga opisuje življenje in delo župnika, ki je trd, a v srcu skrajno dober in človeški ter je kakor glasnik največje človeške dobrote. Ob strani mu stoji učiteljica, ki mu pomaga pri težkem delu. Skupno z njim rešuje duše in oznanja ljubezen. Knjigo prepletajo razne slike, ki ustvarijo z glavno osebnostjo lepo celoto.

—k Breda Šček; Čez Pohorje sinje, 8 samospevov s klavirjem na besedilo drja I. I. Rudolfa. Samozaložba.

Na mehko in sanjavo besedilo 8 pesmic nam je ustvarila naša tovarišica Breda 8 mehkih in sanjavih samospevov. Te samospeve odlikuje preprostost, a ne trpi pri tem invencija. In kar je glavno: stvari so pevne. Ščekovi

se pozna, da je v solopetju doma. Upamo, da bo svojo plodovitost na tem polju še povečala in zavzela kot edina slovenska skladateljica častno mesto med ustvaritelji slovenske glasbe. Naslovno stran zbirke krasí slika Toneta Kralja. Priporočali bi vsem tovarišem in tovarišicam, ki se zanimajo bodisi za cerkveno ali prosvetno glasbo, naj se obrnejo na tovarišico Breda Ščekovo v Ločah pri Poljčanah, kjer bodo dobili nasvetov in vsega drugega v izobilju.

—k Ivan Aleksandrovič Gončarov: OBLOMOV. Roman v štirih delih. Poslovenil Josip Vidmar. — Založba Modra ptica v Ljubljani 1935. Strani 496. Letna naročnina za knjige Modre ptice znaša: mehko vezane 180 Din, v platno vezane 240 Din in za knjige v polusnje vezane 300 Din. Naročniki prejemaajo letno 12 zvezkov revije Modra ptica in štiri knjige.

Gončarov slika v romanu »Oblomov« ruskega posestnika in plemiča Ilijo Iljiča, ki je odšel v mesto in ostal tam, ne da bi se brigal za svoje posestvo, za »tristo duš«, za ceste, za zgradbe, za upravne prilike domače gubernije. Drugi delajo zanj, skrbijo za reden dotok dohodkov in rešujejo posestvo. Oblomov je sredi tlačanov in zajedavcev docela nesposoben, da bi mogel slediti zgledu svojega kvišku stremečega prijatelja ali da bi mogel dati svoji

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namere občinstva, vsaka beseda 60 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, škčipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatin in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ljubezni do Olge realno obliko, nazadnje zaradi svoje nedelavnosti propade. Umre kot žrtev dobrega jedenja, preobilnega žganja in zofe. Pisatelj umetnik, je znal iz tega negativnega junaka najbolj negativnega kar jih pozna svetovna literatura ustvariti tragično figuro. Oblonščina je postala simbol za rusko bistvo in roman Gončareva eno izmed nemimljivih časovnih slik v galeriji devetnajstega stoletja.

— Moj pogled na svet, spisal univ. prof. dr. ing. Milan Vidmar. Založila tiskarna Merkur v Ljubljani 1935. Strani 348. Cena v platno vezani knjigi 60 Din.

Povsem nekaj svojevrstnega je knjiga moj pogled na svet. V uvodu pravi pisatelj o knjigi sam naslednje: Nikakor nisem hotel napisati znanstvene razprave in še manj sem si domišljjal, da je moj pogled na svet objektivno pravilen. Povedati sem hotel samo, ka-

ko vidim jaz vse, kar nas obdaja, skozi svoja očala, sestavljajoč v sliko drobce, ki so jih znosili nešteti opazovalci in mešajoč mednje svoje. Za svoj popolnoma subjektivni pogled na svet sem strokovnjak celo edini.

Knjiga ima devetnajst poglavij, ki nosijo med drugim tudi naslednje naslove: Obisk pri sebi. — V prostoru. — Zakrivljeni svet. — Četrta dimenzija. — O relativni teoriji. — Metrika. — Megle. — Življenje in smrt. — Nihanje. — Dan in noč. — Človeštvo. — Življenje. Že iz navedbe nekaterih poglavij je razvidno, da je knjiga namenjena inteligenci. O tem pravi pisatelj sam v uvodu: »Upam, da bo slovenskega inteligenta zanimal poskus rojaka, ki je mnogo razmišljaj, mnogo izboljševal in naporno iskal resnico. Računam tudi z dejstvom, da ne potrebujemo samo romanov, da nas vse bolj in bolj zanimajo biografije in naravoslovni opisi.«

NOVO!

Stenski zemljevid kraljevine Jugoslavije

(Dr. A. Franović-Gavazzi) — Fizična karta z razdelbo na banovine —

III. izdajo priredil prof. Ivo Juras — Merilo 1 : 600.000 — Velikost

128/152 cm — Cena nalepljenemu zemljevidu na platnu in palicah 320 Din

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“

registrovane zadrage z omejeno zavezo

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6

Našim odjemalcem

Prizadevamo si, da Vas vsak dan bolje in vsak dan ceneje postrežemo. Zato smo

preselili našo prodajalno

in sedanjih prostorov v Prešernovi ulici 7 v lasno hišo v Šelenburgovi ulici 7

nasproti Glavne pošte

V novi prodajalni Vam nudimo boljšo službo in večjo udobnost ter Vam omogočamo:

da si na širokem pločniku pred novimi izložbami mirno ogledate našo bogato izbiro vsakovrstnih čevljev,

da Vas v trgovini vestno in strokovnjaško postrežemo,

da Vam svetujemo, kakšna obutev najbolje vstreza Vašemu poklicu in svrhi, za katero jo rabite,

da si brezobvezno pomerite in poskusite čevlje, ki odgovarjajo obliki Vaše noge,

da si k vsakim čevljem in k vsaki barvi obleke izberete vstrezne nogavice,

da Vam v naši higijenično urejeni pedikuri brez bolečin odstranimo kurja očesa, trdo kožo in zarastle nohte,

da Vam po ošvežujoči kopelji strokovnjaško zmasiramo noge.

Vse, kar rabite, da si ohranite zdrave noge, da ste dobro in poceni obuti, dobite pri nas.

Strokovnjaki smo, zaupajte nam! Služimo narodu.

Obiščite nas v naši novi prodajalni.

Ljubljana

Nasproti Glavne pošte

Rata

Le sodelovanje prav vsega učiteljstva v stanovski organizaciji bo pripomoglo do popolnih uspehov borbe za naše pravice